

храм Херакла Победника, а данас га археолози сматрају за Кибелин храм; али и та богиња ће, наравно, (?! - А.Ф.) уступити своје место другом божанству, које ће опет неком археолошком револуцијом бити збачено" [41, т.3, 469-470]. Све те преидентификације више подсећају на занимљиву игру, него на научно заснована тврђења.

До XI в. "свештенство је проводило време у баханалијама" [41, т.4, 42]. "Током... више од 500 година мрки мрак прекрива то место (Капитол и његову околину - А.Ф.) ... Захваљујући сачуваном предању о томе шта је некада био Капитол, он је поново добио историјски значај и још једном (! - А.Ф.) концентрисао у себи политичку активност града, када се пробудио дух грађанске независности. У XI в. Капитол је већ био центар свих чисто грађанских послова (зар усред развалина? Па традиција нас уверава да је Капитол био разрушен још у дубокој прошлости и у таквом, практично "збрисаном с лица земље" облику дотрајао без имена до нашег времена. - А.Ф.) ... Светиња Римске империје оживела је у сећањима Римљана, живахне скупштине аристократије и народа одржавале су се на развалинама Капитола ... Затим у време Бенца, Григорија VII и Хеласија II сви Римљани су се одазивали у тај исти Капитол када су се одржавали бурни избори префеката, када је било потребно добити сагласност народа за избор Каликста II или је требало позвати Римљане на оружје. Можда је своје боравиште префект града такође имао на Капитолу (спавао под отвореним небом? - А.Ф.), јер је префект, кога је поставио Хајнрих IV ... живео управо ту. Даље, судски претреси су се такође водили у дворцу који се налазио на Капитолу (такође међу развалинама? - А.Ф.)..." [41, т.4, 391]. Можемо ли дозволити, чак и као хипотезу, да су се сви ти догађаји: скупштине, саветовња, избори, спорови, претресања докумената (и њихово чување), доношење значајних државних решења, потписивање свечаних аката итд., дешавали на гомилама старих развалина, а не у посебно уређеним објектима који су и били саграђени за те сврхе и баш у то време, а који су били разрушени знатно касније. У Риму је после XI-XII в. било довољно "рушиљачких таласа".

Магла ортодоксне концепције толико густо обухвата Грегоровијуса (а то је један од најозбиљнијих и "најдокументованијих" историчара Рима) да он наставља своје излагање, по свој прилици не осећајући апсурде слике коју описује и која противречи елементарном здравом разуму: "Седећи на сваљеним стубовима Јупитеровог храма, или под сводовима државног архива, међу разбијеним киповима и таблама с натписима, капиталски монах, грабљиви конзул, неуки сенатор, могли су, гледајући те развалине, осећати изненађење и утонуги у размишљања о несталности судбине" [41, т.4, 391-392]. Не примећујући комичну невероватност тих законодавних скупштина за време папа, који су претендовали на светско господство, Грегоровијус наставља: "Сенатори, који су на развалине Капитола долазили с високим митрама и брокатним тогама, имали су можда само нејасну представу о томе да су некада управо овде државници објављивали законе, оратори говорили, да су се свечано празновале победе над народима и решавала се судбина света. Нема веће ироније од оне коју је преживео Рим... Међу мермерним громадама (додајмо и сенаторе који на њима заседају - А.Ф.) пасла су стада коза, по чему је део Капитола добио буквално име "Козје брдо"... слично томе као што је